

Kontaktna oseba: Peter.Otorepec@ivz-rs.si

Ugotovitve projekta APHECOM pomembno prispevajo k znanju na področju vpliva onesnaženega zraka na zdravje in finančno breme v Evropskih mestih

Rezultati projekta kažejo, da bosta pričakovana življenjska doba in finančni prihranek pomembno rastle, v kolikor se bo stopnja onesnaženja zraka s finimi delci v Evropskih mestih še naprej zmanjševala. Rezultati tudi kažejo, da življenje v bližini prometnih cest poveča breme bolezni zaradi izpostavljenosti onesnaženemu zraku. Rezultati še posebej kažejo dobrobit, zmanjšanja onesnaženosti zraka ob prometnih cestah pod trenutno dovoljene vrednosti, ki veljajo v Evropski Uniji.

Ljubljana, Slovenija, 3 marec – Včeraj so bili objavljeni rezultati triletnega projekta APHECOM, ki ga koordinira Institut za spremljanje javnega zdravja Republike Francije. Namen projekta je bil ugotoviti vpliv onesnaženega zraka na zdravje. V projektu je sodelovalo 60 znanstvenikov iz 25 evropskih mest. Iz Slovenije je sodeloval Institut za varovanje zdravja RS (IVZ RS), ki je koordiniral projekt na lokalni ravni.

Projekt APHECOM je še posebej pomemben, saj so v večini držav EU presežene vrednosti prašnih delcev glede na zahteve zakonodaje iz leta 2005 in se zato v večini držav EU pripravljajo programi za implementacijo obstoječih zahtev zakonodaje ter predlogi sprememb v letu 2013.

Ugotovitve in v okviru projekta razvita orodja bodo snovalcem politike omogočila pripravo bolj učinkovitih evropskih, nacionalnih in lokalnih politik na področju okolja in zdravja. Projekt omogoča javno – zdravstvenim delavcem sprejemanje ukrepov za varovanje zdravja posebej ogroženih skupin, vsem pa boljšo skrb za zdravje, povezano z onesnaženim zrakom.

Z uporabo klasičnih metod presoje vpliva dejavnikov tveganja na zdravje (HIA) v okviru projekta Aphekom (Improving Knowledge and Communication for Decision Making on Air Pollution and Health in Europe) so ugotovili, da bi zmanjšanje vrednosti prašnih delcev, manjših od 2,5 um (PM_{2,5}), na povprečno letno vrednost 10ug/m³ (željena vrednost SZO), podaljšalo povprečno pričakovano življenjsko dobo v 25 mestih Evrope, pri osebah starih več kot 30 let pa bi se pričakovana življenjska doba podaljšala za 22 mesecev.

Pri tako bi se v mestih zmanjšalo finančno breme za 31,5 milijard evrov zaradi zmanjšanja stroškov; zdravstvene oskrbe, zdravlil in bolniškega staleža. Povečala bi se kakovost življenja in splošna blaginja.

Z uporabo enake metode (HIA) so ugotovili, da implementacija Evropske zakonodaje za zmanjšanje vsebnosti žvepla v gorivih v 20 Evropskih mestih ni imela za posledico

le zmanjšanja vrednosti SO₂ v zraku, temveč je tudi preprečila 2200 prezgodnjih smrti in zmanjšala finančno breme za 192 milijonov evrov.

Z uporabo nove metode presoje vpliva dejavnikov tveganja na zdravje (HIA) so ugotovili, da življenje ob prometni cesti pomembno prispeva k razvoju kroničnih bolezni in poveča breme bolezni zaradi izpostavljenosti onesnaženemu zraku v Evropi.

Iz analize, opravljene v 10 mestih Evrope (med njimi tudi v Ljubljani), je razvidno, da je življenje ob prometnih cestah lahko vzrok za 15 % vse astme pri otrocih in podoben delež kroničnih bolezni, kot na primer bolezni srca in kronične obstruktivne pljučne bolezni pri starejših od 65 let.

Stroški zdravljenja v mestih so za opisane bolezni in populacijo okoli 300 milijonov evrov na leto.

Ugotovitve HIA kažejo, da priprava in implementacija učinkovite Evropske politike na področju onesnaženega zraka pozitivno vpliveajo na zdravje in finančne izdatke,. Dobrobit je še posebej velika zaradi zmanjšanja onesnaženja ob prometnih cestah.

Z namenom boljše uporabnosti za deležnike, je bil sklopu projekta razvit postopek "odločitev – pomoč". Le – ta pomaga znastvenikom, snovalcem politike in drugim deležnikom pri učinkovitejši izmenjavi mnenj o nejasnostih izračunov z metodo HIA in olajša sprejem odločitev za ukrepe na področju onesnaženega zraka in okoljsko zdravstvene problematike.

Da bi ugotovili, katere podatke na področju onesnaženega zraka in zdravja potrebujejo deležniki, je bil v okviru projekta pripravljen kratek vprašalnik. Vprašalnik lahko izpolni vsak na spletnih straneh projekta.

Projekt APHECOM je potekal v obdobju od julija 2008 – marca 2011 in je bil sofinanciran iz programa Evropske Komisije na področju javnega zdravja (2003-2008), pogodba št. 2007105. Številni nacionalni in lokalni inštituti so prispevali dodatne vire za izvedbo projekta.

Več podatkov o projektu je na voljo na spletni strani : www.aphekom.org.